

Bilaga 7

Checklista praktiskt omhändertagande av den döde

- Stanna kvar hos närstående efter dödsfallet och försök att förmedla lugn och ro.
- Informera närstående om att sjuksköterska kommer och den döde ska göras i ordning och vad det innebär.
- Fråga om närstående har några önskemål till exempel om kläder, smycken eller dylikt som ska vara kvar/tas bort, att tända ljus, lägg blomma i den dödes hand/ rum, dämpad belysning eller om närstående vill vara delaktig vid omhändertagande.
- Var mycket lyhörd för etiska, kulturella och religiösa seder. Om närstående inte vill medverka i omhändertagandet visa omsorg genom att till exempel ordna med en kaffestund.
- Se till att den döde ha skön ställning i sängen och vänta en halv till en timme innan omhändertagandet som görs efter sjuksköterskans dödsfall undersökning.
- Omhändertagandet av den döde ska utföras av två personer som känner sig trygga med att göra i ordning den döde.
- Undvik samtal som inte rör just den här stunden under omhändertaget.
- Sjuksköterska ska finnas till hands som stöd till personal och närstående vid omhändertagandet.
- Lägg den döde plant på rygg, med en kudde under huvudet.
- Slut den dödes ögon. Om det är svårt kan man lägga fuktade kompresser på ögonlocken (kom ihåg att ta bort dem efter en stund).
- Räta ut fingrar, armar och ben om det går. Närstående kanske har önskemål om att händerna skall ligga på bröstet, vara knäppta, eller ligga vid sidorna.
- Rengör munnen, sätt in eventuella tandproteser om det går och om det ser naturligt ut.
- Försök se till att hakan inte faller ned så att munnen gapar, använd hakstöd vid behov. Informera närstående om hakstödet sitter kvar när de går in till den döde för att ta avsked.
- Ta bort katetrar, sonder, PEG, subcutan infart med mera, ta bort eller förstärk förband vid behov. Vid behov kontakta sjuksköterska.

- Tvätta den döde. Tänk på rakning, hår och nagelvård. Den döde visas respekt genom att ges ett välvårdat intryck.
- Klä den döde i de kläder som denne själv har önskat eller fråga närstående. Om inga önskemål finns välj det som känns rätt för just den personen.
- Bädda rent i sängen. Lägg ett underlägg eller blöja under sätet. Städa upp och plocka undan blöjor, sjukvårdsmaterial mm.
- Kontrollera att den döde har ID-band på fotleden.
- Följ med närstående in till den döde men erbjud dem sedan att få vara ensamma, om de så önskar.
- Om det är barn med som vill se den döde: Var extra noga med att berätta hur den döde ser ut och om det ev luktar någonting inne i rummet. Beskriv också gärna hur det ser ut i rummet, vad som kommer att hända så att barnet blir lite förberedd innan de går in och tittar.
- Ställ om möjligt fönstret på glänt så rummet hålls svalt.